

عنوان مقاله:

بررسی و تحلیل الگوی فضایی تغییرات درون‌دههای بارش‌های سنگین و فوق‌سنگین ایران

محل انتشار:

مجله جغرافیا و برنامه ریزی محیطی، دوره 27، شماره 3 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

حسین میر موسوی - دانشیار گروه جغرافیا دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

مهدی دوستکامیان - دانشجوی دکتری دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

فاطمه ستوده - دانشجوی دکتری دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

بارش از متغیرترین عناصر اقلیمی است. این تغییرات هم در بعد مکان و هم در بعد زمان در قالب اقلیم منطقه رخ میدهد. هدف از این مطالعه، بررسی خودهمبستگی فضایی تغییرات درون‌دههای بارش‌های سنگین و فوق‌سنگین ایران طی نیم قرن اخیر است. به این منظور، داده‌های بارش روزانه با استفاده از ۶۶۴ ایستگاه همبندی و اقلیمی طی دوره ۱۳۹۰-۱۳۴۰ استخراج و به‌عنوان پایگاه داده‌ها (داده‌های اسفزاری [۱]) استفاده شد. به‌منظور دستیابی به تغییرات درون‌دههای بارش ایران از روش‌های زمین‌آماري، مانند خودهمبستگی فضایی از تحلیل لکه‌های داغ [۲]، آماره گتیس- ارد جی (*G) و از امکانات برنامه‌نویسی در محیط Matlab و Surfer و GIs بهره گرفته شد. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد، که کرانه‌های ساحلی دریای خزر و امتداد دامنه‌های غربی زاگرس، دارای بیشینه وقوع بارش‌های سنگین و فوق‌سنگین است. الگوی فضایی بارش‌های سنگین نشان می‌دهد، بیشینه الگوی خودهمبستگی فضایی مثبت بارش‌های سنگین به‌لحاظ مکانی و زمانی با وجود اینکه در دوره‌های مختلف نوساناتی داشته است، اما بیشتر شامل نواحی غرب، شمال غرب و کرانه‌های ساحلی دریای خزر می‌شود. این در حالی است که الگوی خودهمبستگی فضایی منفی بارش‌های سنگین بیشتر مربوط به نواحی مرکزی و لکه‌هایی از شرق کشور به‌ویژه زابل است. الگوی بارش‌های فوق‌سنگین مشابه بارش‌های سنگین است. با این تفاوت که از گستره مکانی آنها کاسته شده است. [۱]- این داده‌ها را با تفکیک مکانی ۱۵ در ۱۵ کیلومتر، دکتر مسعودیان در دانشگاه اصفهان تهیه کرده است. [۲]- Hot Spot Analysis

کلمات کلیدی:

بارش سنگین و فوق‌سنگین، الگوی فضایی، شاخص G، ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1199319>

